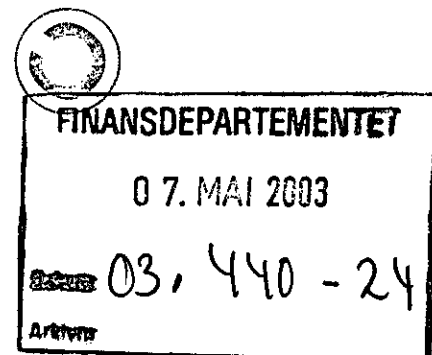

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 5. mai 2003

Høring – Hva koster det? – Bedre budsjettering og regnskapsføring i staten

Vi viser til departementets høringsbrev av 3. februar 2003.

Statsbudsjettutvalget foreslår:

- Synliggjøring av flerårige budsjettkonsekvenser og åpning for flerårige budsjettvedtak
- Innføring av periodiseringsprinsippet for statsbudsjettet og statsregnskapet

Flerårige budsjettkonsekvenser

Utvalget foreslår at reformer og budsjettvedtak som har flerårige budsjettkonsekvenser skal synliggjøres gjennom flerårige, helhetlige budsjettframskrivninger på detaljert nivå. UHO støtter et slikt forslag. Ikke minst vil UHO vise til kommunesektoren som over flere år har blitt pålagt nye oppgaver uten at dette er fulgt opp med tilsvarende økonomiske ressurser.

Informasjon om flerårige budsjettkonsekvenser er nyttig for vurderingen av enkeltvedtak og enkeltreformer. I like stor grad er slik informasjon nyttig for å vurdere de samlede virkningene av forskjellige inntekts- og utgiftsvedtak med flerårige konsekvenser. UHO mener at de politiske prosesser i og utenfor Stortinget har mye å tjene på lettere tilgang til informasjon og større åpenhet om de langsiktige konsekvenser av Stortingets budsjettvedtak enkeltvis og samlet. Økt oppmerksomhet om det fremtidige handlingsrommet i den økonomiske politikken vil være til nytte for alle aktører på den samfunnspolitiske arena. Dette er informasjon som til nå stort sett har vært forbeholdt departementene og regjeringen, i hvert fall på aggregert nivå.

UHO mener videre at Stortinget og de enkelte partier på Stortinget i forbindelse med egne enkeltforslag, reformforslag og alternative statsbudsjettforslag selvfølgelig må kunne be om tilsvarende beregninger og informasjon fra regjeringen.

Synliggjøring av de langsiktige budsjettkonsekvenser vil gi et bedre grunnlag for større langsiktighet i budsjettpolitikken og lette arbeidet med politiske prioriteringer. UHO vil derimot sterkt understreke at behovet for større langsiktighet først og fremst er et politisk ansvar som må håndteres av de som sitter med regjeringsansvar og de flertallskonstellasjoner som står bak budsjettvedtakene i Stortinget.

UHO registrerer at utvalget ikke anbefaler at Stortinget skal, men kun peker på muligheten for at Stortinget skal kunne gjøre politisk bindende flerårige budsjettvedtak for enkelte, nærmere utvalgte prosjekter, virksomheter eller områder.

Selv om slike vedtak i de fleste tilfeller kun vil være politisk bindende, dvs at de kan omgjøres hvis Stortinget vil, er UHO i mot at Stortinget gis en slik adgang. Vi mener at en slik adgang vil åpne for en usymmetrisk politisk prioriteringsprosess til fordel for områder som kan være aktuelle for flerårige vedtak. Det er en stor fare for at de politiske prosessene som leder opp til slike flerårige vedtak med mulighet for ulike utgiftsforslag i de forskjellige år vil gi en høyere utgiftsvekst på disse områdene over tid enn om bevilgningene behandles i det enkelte budsjettår som nå. Sann sett vil fortsatt årlige budsjettvedtak være et bedre uttrykk for de politiske prioriteringer da slike vedtak må fattes samtidig som Stortinget tar stilling til de samlede inntekter og utgifter og profilen i hele budsjettet.

Utvalget viser bl.a. til at de rullerende planene for utgifter til forsvaret og samferdselssektoren er aktuelle kandidater for bindende flerårige budsjettvedtak. Erfaring viser at Stortinget tidligere har vist større vilje til å "bevilge" midler til disse sektorene når de flerårige planene for forsvar og samferdsel har blitt behandlet enn når helhetlig prioritering har stått på dagsorden i forbindelse med de årlige statsbudsjettvedtak. Flerårige bindende vedtak på disse områdene vil lett kunne gå på bekostning av andre høyt prioriterte områder. Forebyggende arbeid, barn og unge og eldreomsorg vil lett bli taperne i en slik fragmentert budsjettprosess.

UHO mener at det må finnes andre måter å rette fokus mot sammenhenger mellom kortsiktige tiltak og langsiktige konsekvenser og gi grunnlag for bedre prioriteringer innenfor det framtidige budsjettpolitiske handlingsrommet. Synliggjøring av framtidige budsjettkonsekvenser er en slik måte som utvalget selv har pekt på.

UHO vil også peke på at bindende flerårige budsjettvedtak på kort og mellomlang sikt legger økte bindinger på finanspolitikken, som utvalget selv peker på blir mulighetene for finanspolitisk styring noe redusert. UHO mener dette er uheldig i en situasjon hvor finanspolitikken i utgangspunktet har måttet avgi mye av sin stabiliseringspolitiske rolle til pengepolitikken.

Periodiseringsprinsippet

Utdanningsgruppens Hovedorganisasjon er enig med utvalget i at periodiseringsprinsippet eller det såkalte regnskapsprinsippet gir mer informasjon enn dagens kontantprinsipp, særlig gjelder dette for ressursbruk i markedene for arbeidskraft, kapital, vare- og tjenesteinnsats.

UHO mener at periodiseringsprinsippet kan gi et bedre grunnlag for å vurdere kostnader, resultater og nytten av offentlig ressursbruk. Det vil også bli lettere å sammenlikne kostnader på tvers av statlige virksomheter, mellom forskjellige forvaltningsnivåer og mellom statlig og privat sektor.

UHO er også enig i at det er viktig å synliggjør kostnader ved bruk av realkapital på linje med andre driftskostnader innenfor budsjett- og regnskapsperioden, og at periodiseringsprinsippet gir mer fullstendig oversikt over statens eiendeler i form av realkapital og finanskapital samt gjeldsforpliktelser.

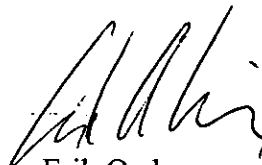
Utvalget peker på at økt bruk av konkurranseutsetting og privatisering av offentlige tjenester er et ytterligere argument for en omlegging av budsjetterings- og regnskapsprinsippene. UHO er sterkt kritisk til den tiltakende konkurranseutsettingen og privatiseringen av offentlige tjenester. En omlegging til periodiseringsprinsippet vil derimot i seg selv ikke være noe avgjørende redskap for de som ønsker økt konkurranseutsetting. Tvert i mot mener UHO at en omlegging kan gjøre det lettere å synliggjøre offentlig sektors effektivitet og kostnader og legge grunnlaget for ytterligere forbedringer i kvalitet og tilgjengelighet i de tjenester som ansatte i stat, kommuner og helseforetak utfører.

Vennlig hilsen

Utdanningsgruppens Hovedorganisasjon

Anders Folkestad
Leder

Erik Orskaug
sjeføkonom

Dette høringssvaret sendes også elektronisk til "arkiv.postmottak@finans.dep.no".